

Thema's Burgerschap voor MBO

*Neemt
studenten,
docenten én
burgerschap
serieus*

Vanaf studiejaar 2020 – 2021
kunt u aan de slag met onze
nieuwe methode Thema's
Burgerschap voor MBO.

In deze brochure krijgt u een
beeld van deze methode.

Laat u inspireren door onze
unieke aanpak.

Kijk voor meer informatie op essener.nl
en vraag uw gratis exemplaar aan!

Waarom een nieuwe methode Burgerschap?

Burgerschap gaat over functioneren in een democratische, pluriforme samenleving. Het belang van burgerschap op het mbo wordt steeds beter onderkend. Veel docenten vroegen ons de afgelopen jaren als gespecialiseerde uitgeverij in maatschappijvakken om een goede en aantrekkelijke methode voor burgerschap te maken. En dat hebben we gedaan. Het komend voorjaar brengen we een complete, papieren én digitale burgerschapsmethode uit voor niveau 3 en 4.

Deze bestaat uit twee les/werkboeken die elk 12 thema's behandelen en jaarlijks worden geactualiseerd. Bij de lesmethode krijgen u en uw studenten gratis de beschikking over een uitgebreide digitale leeromgeving.

Thema's Burgerschap is een methode:

- 1 die kennis, houding en actie belangrijk vindt;
- 2 die actueel is en de mbo-student aanspreekt;
- 3 die sectoroverstijgend is en waarin de student alles bij elkaar heeft;
- 4 die u ontzorgt.

1 Kennis, houding en actie

Studenten leren actief over thema's uit de verschillende dimensies. Onze methode zet studenten aan tot denken over hun rol in de samenleving en reikt hen daarvoor de benodigde kennis en vaardigheden aan. In alle thema's komen kritische denkvaardigheden, perspectiefwisseling en een positieve houding ten aanzien van democratie en rechtsstaat terug.

1

Nepnieuws

Hoe weet je of een nieuwsbericht klopt of niet?

CASUS: ZOU JIJ HIER INTRAPPEN? In deze video onderzoekt 3FM Tussenuur samen met een klas hoe je mensen kunt laten geloven dat een bericht waar helemaal niets van klopt, waar is.

Stel je voor: het kabinet heeft besloten dat elke school in Nederland nog maar één pauze per dag mag hebben. Tenminste, dit hoor je van medestudenten en vrienden en je ziet op sociale media dat veel mensen dit bericht delen. Bovendien is een

protest tegen dit besluit al meer dan honderd keer ondertekend. Zou je dit bericht nu ook delen en een petitie ondertekenen? Of check je eerst even op een paar serieuze nieuwssites of het bericht wel klopt?

Bron: 3FM Tussenuur

Zou jij in dit nepnieuws zijn getrapt?

Is dit echt?

Het gebeurt je vast weleens: je ziet een foto op Instagram of Snapchat waarbij je twijfelt of die wel echt is. Dat is niet zo vreemd; veel foto's die je ziet, zijn op de een of andere manier bewerkt. Vaak is dat onschuldig. Als je een filter gebruikt waardoor de kleuren van een zonsopgang mooier naar voren komen, doe je daar niemand kwaad mee.

Het wordt een ander verhaal als je iemand anders benadeelt met een bewerkte foto. Kijk maar eens naar deze foto, die PVV-leider Geert Wilders verspreide via Twitter. Rechts is de originele foto van een demonstratie door radicale moslims. Links is de foto die PVV-leider Geert Wilders verspreide, met daarop oud-D66-leider Alexander Pechtold, toen een van zijn belangrijkste politieke tegenstanders. Wilders wilde met deze foto laten zien dat hij vindt dat Pechtold niet streng genoeg is voor radicale moslims.

Waarom verspreiden mensen nepnieuws?

Het verspreiden van deze foto kun je zien als een voorbeeld van **nepnieuws**. Dat is misleidende informatie die via internet en sociale media wordt verspreid. Het kunnen dus foto's zijn, maar ook posts, artikelen, podcasts of video's.

Soms ontstaat nepnieuws per ongeluk, bijvoorbeeld door een lue journalist die een bron of informatie niet goed controleert. Maar vaak gebeurt het heel bewust, met een duidelijk doel. De zender van de boodschap verdraait feiten opzettelijk of laat informatie weg met

als doel de ontvanger te beïnvloeden. Er is dan sprake van **manipulatie**.

Wie heeft er eigenlijk voordeel bij het doelbewust verspreiden van nepnieuws? Dit kan een persoon zijn die vooral op zoek is naar aandacht. Anderen proberen geld te verdienen met nepnieuws. Dan is er een financieel doel. Hoe meer mensen op een link klikken, hoe meer geld de maker van het nepnieuws aan internetreclames verdient. Hij kan hierbij gebruikmaken van **clickbait**, een artikel met een misleidende en vaak sensationele kop of titel die bedoeld is om de ontvanger nieuwsgierig te maken. Wanneer een persoon of een groep probeert met behulp van nepnieuws de mening van mensen te beïnvloeden, is er vaak sprake van een politiek doel. Dit kan bijvoorbeeld door een politieke tegenstander zwart te maken, zoals Geert Wilders probeerde bij Alexander Pechtold.

1 Nepnieuws en pulpnieuws

- a Wat heeft Geert Wilders gedaan met de originele foto?
- b Wat voor soort doel past daarbij?
- c Is hier sprake van manipulatie? Verklaar je antwoord.
- d Is er in de casus sprake van manipulatie? Verklaar je antwoord.

Overtuig uzelf! In deze brochure laten we aan de hand van het thema Europese Unie zien wat Thema's Burgerschap voor MBO typeert.

2 Actueel en aansprekend

Een auteursteam met veel schrijf- en onderwijservaring is verantwoordelijk voor Thema's Burgerschap. Het team zorgt ervoor dat de methode altijd actueel is, zoals u dat bij uw lessen zelf ook zou doen. Ieder thema begint met een prikkelende video over een casus uit de praktijk die als rode draad fungeert in het hele thema. Ieder schooljaar worden de zogenaamde In de actualiteit-bronnen vervangen door nieuwe kwesties.

3 Sectoroverstijgend en alles bij elkaar

De methode is sectoroverstijgend, maar in elk thema kunt u gemakkelijk de link maken naar de specifieke (toekomstige) beroepspraktijk van de student. We kiezen bewust voor een uitgave geschreven voor niveau 3 en 4. Daardoor zijn het taalniveau en de complexiteit van de opdrachten passend en uitdagend voor uw studenten.

Theorie en opdrachten met invulruimte wisselen elkaar af zodat de student altijd alles bij elkaar heeft. Bij de gratis digitale variant kunnen studenten ook eenvoudig hun eigen antwoorden nakijken.

4 Essener ontzorgt

De duidelijke docentenhandleiding helpt zowel de docent die voor het eerst burgerschap geeft als de ervaren docent om uitdagend les te geven. De handleiding start met een korte beschrijving van het thema en de leerdoelen die erbij horen. Voorbeeldantwoorden zijn gericht op de student. Lestips en achtergrondinformatie helpen u als docent.

Op ons online docentenportal vindt u naast de gehele docentenhandleiding een handige interactieve toetsenbank, actuele video's en bronnen met extra informatie.

5

Hokjesdenken

Over categoriseren, vooroordelen en discriminatie

CASUS: TONNY VAN DEN BERG volgde de mbo-opleiding Sounddesign. In zijn geluidsstudio aan huis maakt hij muziek voor reclames, games en films. Daarnaast is hij kwaliteitsinspecteur in een snoep-fabriek. Tot zijn achttiende maakte hij deel uit van een extreemrechtse groep Lonsdale-jongeren. Deze 'Lonsdalers' kwamen rond 2000 regelmatig in het nieuws vanwege geweld tegen mensen met een migratieachtergrond. Over zijn Lonsdale-tijd vertelt Tonny in de video:

"De Lonsdale-jongeren zagen er heel stoer uit. Ze droegen legerbroeken, bomberjacks, hadden kistjes aan, luisterden hardcore-muziek. Dat vond ik stoer. Het maakte ontzettend veel indruk. Ik riep vaak 'kut-negers, kutapen, kut-asielzoekers, ze stelen, ze roven, ze verkrachten'. Ik heb de meest bizarre dingen geroepen. Soms sloeg de vlam in de pan. We hadden hier in de stad een asielloosheidscentrum en gingen

vechtpartijtjes met asielloosheidszoekers opzoeken in de binnenstad. We zijn nu vele jaren verder en er is zeker iets veranderd. Ik kwam op een kritiek punt in mijn leven en dat heeft voor de ommekeer gezorgd. Ik raakte mijn baan kwijt, kon bijna mijn huur niet meer betalen, niet meer elke dag fatsoenlijk eten. Ik wilde zoeken naar een oorzaak, hoe heeft het zo ver kunnen komen? Op dat moment ben ik onbewust open gaan staan voor nieuwe invalshoeken. Stapsgevoel deradicaliseerde ik."

"Wanneer is jouw mening of opvatting over een persoon of een groep personen eigenlijk veranderd?"

Anders gezegd: herken je de situatie dat je een duidelijke mening hebt over iemand of een bepaalde groep en dat je die mening moet aanpassen? Bijvoorbeeld omdat je die persoon of die groep beter leert kennen?

QR-code

Deel uitmaken van een groep

Deel uitmaken van de Lonsdale-groep gaf Tonny het prettige gevoel dat hij ergens bij hoorde. De meeste mensen vinden het fijn om ergens deel van uit te maken. Dat kan een vriendengroep zijn, de buurt, kerk of moskee, familie, sportclub, collega's, school, enzovoort. Soms hoor je automatisch ergens bij (je buurt, je collega's op het werk) en soms kies je zelf heel bewust bij welke groep je wilt horen. Zoals Tonny, die Lonsdale-kleding droeg en luisterde naar bepaalde muziek. Naast je karakter en andere aangeboren eigenschappen bepalen de groepen waarbij jij hoort jouw identiteit. Met identiteit bedoelen we de persoon die je bent, gevormd door al je kenmerken, eigenschappen en ervaringen. Belangrijk daarbij zijn je afkomst, de taal die je spreekt, je opleiding en je beroep. Maar ook de keuzes die je maakt in je manier van leven dragen bij aan je identiteit.

Indelen in hokjes

Tonny hoorde tot zijn achttiende bij de groep Lonsdale-jongeren, maar hij was ook inwoner van de plaats

Lonsdale-jongeren in Arnhem

"Ik zag alles zwart-wit" - Tonny

Dokkum, Fries, scholier, jongen en Nederlander. Uiteraard ben jij ook bij allerlei groepen in te delen. Dat indelen in groepen doen mensen voortdurend, bewust en onbewust. Je plaatst iemand al in een hokje zodra hij zich aan je voorstelt. Of nog eerder, op basis van uiterlijk, zoals bij het 'mensen kijken' op een terras of in een park. Die hokjes roepen een beeld bij je op. Jouw ervaringen, meningen van anderen en de media zorgen voor de vorming van deze beelden. Zo zien veel mensen bij het woord 'buschauffeur' direct een man voor zich en niet een vrouw. Dit soort automatische associaties hebben we allemaal. Je spreekt van hokjesdenken. Zulke beelden kunnen aardig kloppen, maar je kunt er ook flink naast zitten. Pas als je iemand echt leert kennen, kom je erachter of jouw beeld van hem of haar klopt.

School verbiedt Lonsdale-kleding

DOKKUM – Het Dockinga College verbiedt voortaan het dragen van kleding van het merk Lonsdale. De middelbare school reageert hiermee op racistische acties van een groep scholieren. Negen jongens zijn opgepakt door de politie

op verdenking van het voorbereiden van brandstichting in het asielloosheidscentrum in Dokkum. Eerder waren er hakenkruizen en davidsterren op een fietspad bij het centrum gespoten. Ook hadden enkele docenten en drie leerlingen gemeld dat zij de kleding bedreigend vinden. "Leerlingen die met zulke kleding op school verschijnen, sturen we terug naar huis om zich te verkleeden", aldus het Dockinga College.

Bron: de Volkskrant, artikel uit 2005 over Tonny's Lonsdale-groep

Bron 1

1 Wel of geen verbod?

- a Welke identiteit wilden de Lonsdale-jongeren uitstralen naar de buitenwereld, denk je?

11

Europese Unie

Wat merk je van de EU in je dagelijkse leven?

ELKE LES BEGINT MET
EEN AANSPREKENDE
VIDEO.

CASUS: "GEEN PLASTIC RIETJES MEER"

In dit fragment van het NOS Journaal gaat het over Europese maatregelen om de grote hoeveelheid plastic afval te verminderen.

Ballonnenstokjes, plastic borden, rietjes, bekertjes gemaakt van plastic: het wordt allemaal verboden in de Europese Unie. De Europese Commissie wil het gebruik van kunststof producten beperken om plastic afval op straat en in de oceanen terug te dringen. Heel snel gaat het nog niet, maar sommige bedrijven zijn al volop bezig om de hoeveelheid plastic te beperken. Zo heeft de Amsterdamse café-eigenaar Rosa Burger de plastic rietjes in haar

café vervangen door rietjes van echt riet.

Rosa: "Ik had in een documentaire gezien dat het plastic afval allemaal in zee belandde en dat er een schildpad was met een rietje in zijn neus. Toen dacht ik: dat kan mijn hart echt niet aan. Ik heb een café in Amsterdam, dus als iemand er wat aan kan doen ben ik het zelf. Daarom hebben we bijvoorbeeld gekozen voor rietjes van echt riet. Die zijn iets kwetsbaarder en ze breken wat sneller, maar we hebben het goed uitgelegd aan gasten en krijgen alleen maar positieve reacties."

Waarom is Europese samenwerking handig bij de vermindering van plastic afval?

QR-
code

EEN STARTVRAAG LEENT
ZICH UITSTEKEND ALS
INTRODUCTIE OP HET
THEMA EN VOOR EEN
GROEPSGESPREK.

Dagelijks heb je met de EU te maken

Het verbod op plastic wegwerpartikelen, zoals je in de casus tegenkwam, is een voorbeeld van Europese regelgeving waar jij mee te maken krijgt. Ook het betalen met de euro is zo'n voorbeeld. Dat Nederland lid is van de EU, de **Europese Unie**, wist je vast wel, maar weet je ook dat maar liefst de helft van onze nieuwe wetten het gevolg is van Europese afspraken? De invloed van de EU op Nederland is dus heel groot, ook op jouw (toekomstige) werkveld.

Bron 1

DIT MERK JE OP JE WERK VAN DE EU

	Internationale handel De interne markt maakt het voor bedrijven makkelijk en voordelig om zaken te doen in andere EU-landen.
	Installatietechniek In de hele EU moet drinkbaar water uit de kraan komen.
	Retail In alle lidstaten moeten webwinkels dezelfde regels hanteren. Europese garantieregels beschermen de consument.
	Gezondheidszorg De zorgpas is in de hele EU geldig.
	Elektrotechniek Het Europese CE-keurmerk garandeert de veiligheid van onder andere elektrische apparaten.
	Sociaal-juridisch Het recht op een WW-uitkering blijft behouden bij vestiging in een andere lidstaat.
	Horeca Rietjes, bestek en bakjes mogen niet meer van plastic zijn.
	Pedagogisch werk Er komen ouderschapsverlofregels die in de hele EU gelden.
	Toerisme Bij vliegtuigvertragingen kunnen consumenten een beroep doen op Europese afspraken. Grenscontroles bestaan binnen de meeste Europese landen niet meer.
	Groen Huisdieren hebben verplicht een chip, tatoeage en/of paspoort. De EU bepaalt hoeveel uitstoot een agrarisch bedrijf mag hebben.

1 Wat Europa voor mij doet

Waar je ook woont, welke opleiding je ook volgt of wat je ook doet, de EU beïnvloedt jouw dagelijks leven.

- 1 Ga naar <https://www.what-europe-does-for-eu/nl/portal>, klik op 'In mijn leven' en kies onderwerp dat jou aanspreekt. Wat merkt jouw dagelijks leven van de EU bij dit onderwerp?
- 2 In bron 1 zie je voorbeelden van wat welke wetten merken van de EU. Ga uit van jouw (toekomstige) werkveld en zoek op de website naar meer voorbeelden. Noteer één voorbeeld dat niet in bron 1 staat en voeg het toe aan de lijst in de lestekst. Noteer dat voorbeeld.

LESTEKSTEN, BRONNEN
EN OPDRACHTEN
SLUITEN REGELMATIG
AAN BIJ DE BEROEPS-
PRAKTIJK.

IN BRONNEN EN
OPDRACHTEN STAAN
VAAK MBO'ERS
CENTRAAL.

Bron 2

"Ik zie Nederland meer"

Jackie volgde de mbo-opleiding Accountant en werkt nu in een Nederlandse organisatie. Ze werkt voor een Nederlands bedrijf dat stageplekken en onderdak regelt voor vooral Nederlandse studenten. Jackie raadt het iedereen aan om (een tijdje) in een ander EU-land te werken. "Daardoor word je onafhankelijk van je ouders. En je gaat Nederland steeds meer waarderen om hoe goed dingen er geregeld zijn."

Bron: interview uitgeverij Essener

Bron 3

"Ik zeg tegen MBO-ers: verlaat je comfortzone"

Daan Bakkenes ging na zijn mbo-opleiding Manager/ondernemer horeca aan de slag in de hotelbranche in Wenen. Hij is nu hoofd sales bij een groot hotelbedrijf.

Vond je snel je draai in Oostenrijk?

"Via Facebook vond ik snel een woning, maar voor de taalbarrière was ik bang. Het helpt dat mijn verloofde Duitse is. Gelukkig zijn Nederlanders geliefd bij de Oostenrijkers. We staan bekend als 'witzige (grappige) Holländer'. Je maakt daardoor snel vrienden."

Wat zeg je tegen mbo'ers die twijfelen over werken in een ander EU-land?

"Verlaat je comfortzone, stap in het diepe. Je leert een nieuwe taal, dat opent altijd deuren. Heb geen angst om fouten te maken. Je leert door vallen en opstaan. Je kunt ook drie keer vallen en vier keer weer opstaan." Bron: interview uitgeverij Essener

② Stage in het buitenland

- Wat heeft de EU met stage lopen of werken in het buitenland te maken?
- Lees bron 2. Jackie noemt twee voordelen van een baan in het buitenland. Welk van die voordelen spreekt jou het meeste aan? Waarom?
- Lees bron 3. Welk voordeel van stage lopen in het buitenland noemt Daan?
- Zou jij stage willen lopen in een EU-land? Verklaar je antwoord.

Wie beslist er?

Europese regels over plastic flessen en plastic tasje waren er al. Nu zet de EU een volgende stap door vanaf 2021 wegwerpplastic te verbieden. Jij krijgt daar als burger en consument zeker mee te maken. De kans is zelfs aanwezig dat je er als mbo'er in je leerbedrijf ook iets mee moet doen. Als je in de horeca werkt is dat duidelijk. Plastic wegwerpbestek, borden en rietjes moet je vervangen. Werk je in de retail? Let er dan op dat je ook geen plastic wattenstaafjes meer mag verkopen. Is Evenementenorganisatie jouw opleiding? Plastic ballonnenstokjes gaan in de hele EU in de ban. In de casusvideo hoor je Frans Timmermans zeggen:

"We have to lead the way". Met 'we' bedoelt hij de **Europese Commissie**. De Europese Commissie komt binnen de EU vrijwel altijd als eerste met een wetsvoorstel. Had Nederland dan niets over het plasticverbod te zeggen? Ja, dat wel, maar dat ligt wat ingewikkeld.

In principe zijn de lidstaten van de EU zelfstandig. In ons geval wil dat zeggen dat de Eerste en Tweede Kamer de baas zijn. Zij zijn democratisch gekozen en bepalen namens de bevolking welke wetten er gelden op ons grondgebied. Maar omdat Nederland lid is van de EU hebben we een deel van onze zelfstandigheid ingeleverd.

EU-beslissingen worden ook democratisch genomen, door het **Europees Parlement**. Een keer in de vijf jaar mag jij mede bepalen wie er in dat parlement zitten. Het plasticverbod is eerst voorgesteld door de Europese Commissie. Elke lidstaat levert één lid voor de Europese Commissie. Je noemt ze Eurocommissarissen. Frans Timmermans is dus de Eurocommissaris namens Nederland. Het plasticverbod is daarna goedgekeurd door het Europees Parlement. Bovendien hebben de betrokken ministers van de lidstaten, in dit geval de ministers die over milieuzaken gaan, ook hun akkoord moeten geven in de **Raad van Ministers**.

Eurocommissaris Frans Timmermans.

Van probleem tot EU-maatregel Verbod op wegwerpplastic

Bron 4

3 Invloed op Europese besluiten

- e In het Verenigd Koninkrijk was er een referendum over Britse uittreding uit de EU (Brexit). "Take back control" was de slogan van voorstanders van een Brexit. Wat bedoelden ze hiermee? Omcirkel de juiste uitleg.
- A. De EU moet de controle teruggrijpen en bepalen of dat referendum geldig is.
 - B. Het Verenigd Koninkrijk moet weer helemaal zelf bepalen welke regels er gelden in het land.
 - C. Het Britse pond moet weer terugkomen.
 - D. Het Verenigd Koninkrijk moet in de EU weer meer te zeggen krijgen.

STUDENTEN LEREN
NADENKEN OVER HUN
EIGEN OPVATTINGEN
EN HOUDING.

- f** Ben je het eens met de conclusie van Timmermans: "We have to lead the way"? Verklaar je antwoord.
- g** Overleg met je buurman. Wat zijn volgens jullie drie onderwerpen waarbij de EU nu direct 'de weg moet wijzen'? Verklaar je antwoord.

Argumenten van EU-voorstanders

Nederland was in 1951 met vijf andere landen betrokken bij de start van de Europese samenwerking. Nu telt de unie 27 lidstaten en zit er ook een aantal in de wachtkamer. Die willen graag lid worden. Waarom willen ze dat eigenlijk?

"Liever eindeloos lullen om een compromis te bereiken dan naar de wapens grijpen."

Na twee verwoestende wereldoorlogen was dit het idee achter Europese samenwerking, aldus journaliste Caroline de Gruyter.
Bron: 4 mei-lezing

De EU voorkomt oorlog

De Europese samenwerking is vlak na de Tweede Wereldoorlog begonnen, toen iedereen dacht: dit nooit meer!

De EU zorgt voor welvaart

Bedrijven kunnen hun producten gemakkelijk in heel Europa verkopen. De Europese interne markt levert inwoners van Nederland jaarlijks zo'n 1.500 euro per persoon op. Ook krijgen economisch achtergebleven gebieden subsidie van de EU, bijvoorbeeld voor het verbeteren van wegen. Dat zorgt voor economische groei.

De EU is een machtsblok

Kleine landen zijn in hun eentje machteloos tegen over Rusland, de VS en China. Bij conflicten met deze grootmachten kan een verenigd Europa wel een vuist maken. De EU vormt ook een blok tegenover grote bedrijven zoals Facebook, Google en autofabrikanten.

De EU pakt problemen aan

Bepaalde problemen kunnen landen alleen samen aanpakken. Vooral bij grensoverschrijdende problemen is dat het geval. Denk maar aan het verbod op plastic wegwerpartikelen. Alleen als veel landen meedoen, worden de oceanen echt schoner.

De EU komt op voor belangrijke waarden

De EU-landen hebben een aantal gemeenschappelijke **waarden** namelijk: vrijheid, gelijkheid, rechtvaardigheid, tolerantie en solidariteit. Een land dat lid wil worden van de EU moet laten zien dat het deze waarden serieus neemt. EU-lidstaten moeten ook een democratie en een rechtsstaat zijn.

De EU biedt praktische voordelen

Inwoners van de EU, jij dus ook, kunnen vrij reizen door de landen van de EU. Je mag gaan wonen, werken of studeren in een ander EU-land. Als je hulp nodig hebt buiten de EU, kun je aankloppen bij elke ambassade van een lidstaat. Je kunt zonder extra kosten internetten, bellen en sms'en in een ander EU-land. Consumentenrechten, zoals garantie op Europese producten zijn gelijk in de hele unie. Je zorgpas is overal geldig en de EU bewaakt de eerlijke concurrentie.

IN DE ACTUALITEIT

Groenteconservenbedrijf krijgt miljoenenboete

BRUSSEL – Het Nederlandse groenteconservenbedrijf Coroos en de Franse firma CECAB krijgen samen een boete van de EU van 31 miljoen euro voor verboden prijsafspraken. Bonduelle krijgt geen boete, omdat dat bedrijf het bestaan van het kartel heeft verklikt aan de Europese Commissie. De bedrijven maakten meer dan dertien jaar illegale prijsafspraken over levering van sperziebonen, doperwten en wortels aan winkeliers en horecabedrijven in heel Europa. “Deze kartels zijn schadelijk voor de Europese consumenten”, aldus Eurocommissaris Margrethe Vestager. Directeur Herman Holtus van Coroos: “Het is een oude kwestie van voor mijn tijd. Dit gaat ons niet meer gebeuren.” Bron: AD

Bron 5

AANDACHT VOOR
ACTUALITEIT IN LESTEKST
EN BRONNEN.

4 Argumenten voor de EU

- In de lestekst staan zes argumenten van EU-voorzitters. Noem er nog een.
- Welk argument vind jij het sterkst? Verklaar je antwoord.
- Lees bron 5. Wat is voor jou het voordeel van de boete die de EU heeft opgelegd?
- Denk jij dat het opleggen van boetes prijsafspraken in de toekomst gaat voorkomen? Verklaar je antwoord.

5 Gemeenschappelijke waarden

Landen die de kernwaarden van de EU niet respecteren, kunnen geen lid worden. Dat zie je bij onderstaande situaties. In elke situatie wordt een kernwaarde geschonden.

Leg uit welke. Kies uit: **VRIJHEID** - **GELIJKHEID** - **RECHTVAARDIGHEID** - **TOLERANTIE** - **SOCIALITEIT**

Landen mogen geen lid worden van de EU, als ...	Dit is in strijd met de waarde:	Ik vind het TERECHT/ONTERECHT dat geen EU-lid mag worden, want
ze de doodstraf hebben.		
de regeringsleider in zijn eentje alle beslissingen neemt.		
rechters lid moeten zijn van de grootste regeringspartij.		
de regering alle kritische journalisten ontslaat.		

STUDENTEN WERKEN
RECHTSTREEKS IN HET
LES/WERKBOEK. IN DE
INTERACTIEVE DIGITALE
METHODE KUNNEN ZE
HUN ANTWOORDEN DIRECT
NAKIJKEN.

HELDERE EN
AANTREKKELIJKE
VORMGEVING.

Argumenten van EU-tegenstanders

Dat landen de EU ook kunnen verlaten, zag je bij Groot-Brittannië en de Brexit. In Nederland is een ruime meerderheid van de bevolking voor lid blijven van de EU. Toch zijn er ook politieke partijen die pleiten voor een 'Nexit'. Waarom?

De EU beslist over ons

Sommige mensen zijn er gewoon tegen dat de EU allerlei beslissingen nemen over ons. Zij wijzen erop dat de opkomst bij de verkiezingen voor het Europees Parlement heel laag is. Daar spreekt volgens hen dus geen groot enthousiasme voor de EU uit. Bovendien is de EU niet helemaal democratisch omdat het gekozen Europees Parlement niet volledig zelf wetten voorstellen en aannemen

De EU verspilt geld

De EU-instellingen kosten veel geld. Zo vergadert het Europees Parlement om de beurt in twee steden, Brussel en Straatsburg, wat erg duur is. Bovendien worden vergaderingen en stukken vertaald in de 24 officiële talen van de EU. Nederland betaalde in 2018 7,9 miljard euro aan de EU en ontving in dat jaar slechts 1,1 miljard

De EU bevoordeelt vooral arme landen

Arme landen betalen meer voor lidmaatschap van de EU dan rijkere landen. Bovendien lenen landen zoals Griekenland en Italië miljarden euro's uit aan de EU om hun grote financiële problemen. Daarmee wordt de financiële crisis in Griekenland, Italië en andere landen nog erger. Het is niet duidelijk over de EU verspreide. Maar het is zeker dat de EU het uitgeleende geld ooit terugkrijgen.

De EU maakt Nederland minder zelfstandig

Door het lidmaatschap van de Europese Unie kan Nederland niet langer over alle onderwerpen zelf beslissen. Er zijn steeds meer Europese regels waar alle lidstaten zich aan moeten houden. Tegenstanders van de EU vinden dit verlies aan zelfstandigheid onacceptabel.

De EU creëert migratieproblemen

Door de interne markt hebben alle EU-burgers het recht om in een andere lidstaat te gaan wonen en werken. Volgens tegenstanders van de EU verdringen buitenlanders daarmee arbeidsplaatsen voor Nederlanders. Daarnaast kunnen Europese landen het maar moeilijk eens worden over de opname en herverdeling van vluchtelingen, wat ook voor grote problemen zorgt.

Bron 6

Pulsvisverbod: "Enorme klap"

BRUSSEL – Er komt definitief een verbod op pulsvisserij, zo heeft een meerderheid van het Europees Parlement beslist. "Dit is een enorme klap", aldus de Nederlandse Visserijbond. Nederlandse vissers hebben de afgelopen jaren veel geld geïnvesteerd in pulsvisserij, waarbij met kleine elektrische schokjes vissen uit de zeebodem worden opgeschrikt. Met die vismethode verdienen vissers veel geld, omdat ze veel minder brandstof gebruiken dan bij oudere methodes. Maar Europese vissers uit andere landen klaagden dat Nederlanders daarmee te veel voor hun neus wegvisten. Daarom vroegen ze om een verbod. Bron: AD

6 Voorstanders in het nieuws

In de lestekst op bladzijde 136 staan zes duimpjes omhoog. Kies een duimpje waar je twee betrouwbare nieuwsberichten bij gaat zoeken. Kies je bijvoorbeeld voor het derde duimpje (De EU is een machtsblok), dan kun je zoeken met de zoekterm 'EU + China', of met 'EU + Rusland'. Bijvoorbeeld op news.google.nl, bing.com/news of news.yahoo.com. De berichten mogen niet meer dan een jaar oud zijn. Goed bewaren! Je hebt ze nodig bij de portfolio-opdracht aan het einde van dit thema.

7 Tegenstanders in het nieuws

In de lestekst hierboven staan vijf duimpjes omlaag. Kies ook hier een duimpje waar je twee betrouwbare nieuwsberichten bij gaat zoeken. Kies je bijvoorbeeld voor het tweede duimpje (De EU verspilt geld), dan kun je zoeken met de zoekterm 'EU + geldverspilling'. De berichten mogen niet meer dan een jaar oud zijn. Bewaar ook deze berichten voor de portfolio-opdracht aan het einde van dit thema.

Bron 7

Pikken migranten banen in?

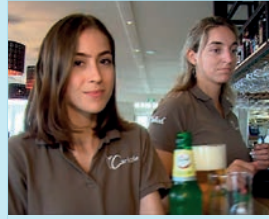
Oost-Europese migranten doen in Nederland vaak werk dat Nederlanders niet willen of kunnen doen. Alleen in tijden van economische crisis komt het voor dat ze werk doen dat eerst door laaggeschoolde Nederlanders werd gedaan. Maar dat zijn uitzonderingen. Nederlandse onderzoekers zijn zeker van hun zaak: "Als je het grotere plaatje bekijkt is er geen sprake van dat migranten Nederlandse werknemers in de weg zitten." Bron: RTL Z

Bron 8

Klachten over Engelstalige bediening

Polen, Duitsers en een Griek heeft Ingrid rondlopen in haar strandtent in de Zeeuwse badplaats Cadzand. Sommige gasten klagen erover dat ze in het Engels worden aangesproken. Ingrid: "We leggen dan uit dat we een personeelstekort hebben. En ik zeg dan ook dat er altijd Nederlandse collega's zijn die de klant wel gewoon in het Nederlands te woord kunnen staan."

Bron: Omroep Zeeland

8 Feit of fabel?

Hier staan vijf veelgehoorde beweringen over de EU.

I: "Nederland heeft machteloos toegekeken hoe de EU onze vissers benadeelde."

II: "Oost-Europese arbeidskrachten pikken banen in van Nederlanders."

III: "De EU kost Nederland alleen maar geld."

IV: "De EU levert Nederland alleen maar voordelen op."

V: "De Europese Unie is volledig democratisch."

STUDENTEN LEREN
KRITISCH KIJKEN NAAR
MEDIA-INFORMATIE EN DE
MENING VAN ANDEREN.

a Lees bron 6. Geef voor bewering I aan of het een feit of fabeltje. Onderbouw je conclusie.

b Lees bron 7 en bron 8. Geef voor bewering II aan of het een feit of fabeltje is. Onderbouw je conclusie.

Bewering	Feit / Fabel	Uitleg
I		
II		
III		
IV		
V		

- c Bron 7 is een ander soort informatiebron dan bron 8. Als je wilt weten of Oost-Europese migranten banen inpikken van Nederlanders heb je aan de ene bron meer dan aan de andere. Leg uit waarom, door een lijn te trekken tussen tekst in de linkerkolom en tekst in de rechterkolom: wat hoort bij wat?

Bron 7 | Deze bron bevat een algehele conclusie, op basis van onderzoek onder veel mensen.

Bron 8 | In deze bron lees je over de persoonlijke ervaring van één persoon.

- d Onderzoek nu of er bij de beweringen III, IV en V sprake is van een feit of een fabel. Gebruik daarvoor de lestekst.

**PERSPECTIEFWISSELING:
STUDENTEN LEREN ZICH
VERPLAATSEN IN EEN
ANDER.**

9 Moet de EU zich hiermee bezighouden?

- a Kies twee taken uit bron 9 die volgens de Nederlandse bevolking goed worden. Kun jij bedenken waarom? Geef per onderwerp een reden.

.....

.....

.....

- b In de volgende zin is een waarde weggelaten. Welke waarde past goed op de stippellijn? Er zijn meer antwoorden mogelijk.

Kies uit: **NATIONALE IDENTITEIT - EFFECTIVITEIT - DIVERSITEIT - EENHEID - ONAFHANKELIJKHEID - VRIJHEID - DEMOCRATIE - GELIJKHEID - SOLIDARITEIT - ZELFSTANDIGHEID.**

Mensen die willen dat Nederland zelf over een bepaald onderwerp beslist, vinden blijkbaar de waarde

..... heel belangrijk, want:

.....

.....

.....

- c De Nederlandse regering vond uitbreiding van het ouderschapsverlof geen zaak van de EU. De meerderheid van de andere lidstaten vond van wel. Nederland moest de regels over verlof daarom aanpassen. Ik vind het **GOED / NIET GOED** dat Nederland deze regels moest aanpassen, omdat,

DE ROL VAN OVERHEID
EN POLITIEKE PARTIJEN
KOMT REGELMATIG AAN
DE ORDE.

Nederlandse partijen over de EU

De politieke partijen in Nederland denken verschillend over de EU.

Meer EU

D66 en GroenLinks willen intensievere Europese samenwerking. Door de **globalisering** zijn landen volgens deze partijen sterk met elkaar verbonden. Ze zijn dus ook van elkaar afhankelijk. Daarom zijn Europese afspraken nodig. Een klein land als Nederland kan alleen maar voordeel hebben van een sterk Europa.

Minder EU

Helemaal aan de andere kant staan anti-Europese partijen zoals Forum voor Democratie en de PVV. Zij

willen dat Nederland uit de EU stapt. Ze vinden Nederland te veel zeggenschap is kwijtgeraakt en dat er te veel Europees geld naar arme EU-landen gaat. Ze wijzen ook op de komst van arbeidsmigranten die overlast zouden veroorzaken en werk en huurwoningen zouden inpikken.

De EU-middenweg

De meeste partijen zitten tussen deze twee uitersten in. Ze zijn vóór Europese samenwerking, maar willen tegelijk dat Nederland niet te veel macht uit handen geeft. Ook deze partijen verschillen onderling in hun kijk op de EU. Zo mag van bijvoorbeeld de PvdA de EU over veel meer onderwerpen beslissen dan van de SP.

VEEL VARIATIE AAN OPDRACHTEN.

Meer of minder EU?

- Bron 10. De naam van de politieke partij van Arnout is weggelaten. Kruis het juiste antwoord aan en leg je keuze uit. Bij wat voor politieke partij hoort Arnout?
- ☐ Een partij die kiest voor 'meer EU'.
- ☐ Een partij die kiest voor 'minder EU'.
- ☐ Een partij die daartussenin zit.

- b Lees bron 11. De naam van de politieke partij van Samira is weggelaten. Kruis het juiste antwoord aan en leg je keuze uit. Bij wat voor politieke partij hoort Samira?

- ☐ Een partij die kiest voor 'meer EU'.
- ☐ Een partij die kiest voor 'minder EU'.
- ☐ Een partij die daartussenin zit.

- c Maak de zin af:

Ik voel me het meest thuis bij een partij die _____,
omdat _____.

- d Doe de stemwijzer <https://eu.stemwijzer.nl>. In welke categorie hoort de partij die de stemwijzer jou adviseert?

- ☐ Een partij die kiest voor 'meer EU'.
- ☐ Een partij die kiest voor 'minder EU'.
- ☐ Een partij die daartussenin zit.

Bron 10

Ex-MBO'er Arnout: "We moeten over de landsgrenzen heen kijken"

Arnout Hoekstra deed de mbo-opleiding ICT-beheerder. In 2019 deed hij mee aan de verkiezingen voor het Europees Parlement voor de [...]. "De EU moet afspraken maken over zaken die niet bij de landsgrenzen ophouden, zoals klimaat, voedselveiligheid en vluchtelingen. Andere dingen kunnen we beter nationaal regelen, zoals het openbaar vervoer en de zorg." Zijn partij kreeg in 2019 onvoldoende stemmen voor een zetel, waardoor Hoekstra niet in het Europees Parlement kwam.

Bron: Café Weltschmerz en interview Essener

Bron 11

Samira: "Jong, vrouw en kleur ontbreken in het EP"

Samira studeerde Bestuurskunde en zit sinds 2019 in het Europees Parlement voor de [...]. Ze is dochter van een Curaçaos-Nederlandse joodse vrouw en een Ghanes-Nigeriaanse islamitische man. "Ik heb geleerd over grenzen heen te kijken. Op mijn zestiende wist ik: als ik de politiek in ga, dan wil ik naar Europa. In het Europees Parlement is gebrek aan diversiteit. Jong, vrouw en kleur: het zit er niet genoeg in. Terwijl daar heel belangrijke beslissingen worden genomen." Samira zet zich vooral in voor meer veiligheid: "Criminaliteit kent geen grenzen, het is dus heel belangrijk dat we binnen Europa meer samenwerken." Bron: de Volkskrant, Politiebond

11 Wil jij zelf meer of minder EU?

In dit thema ben je veel te weten gekomen over de rol van de EU. Ook weet je iets meer wat de EU voor jou zelf en straks voor jouw werk gaat betekenen. Je hebt gezien dat sommige mensen en partijen voor de EU zijn, anderen vinden dat de EU wel wat minder te zeggen mag hebben. Wat wil jij: meer of minder EU in je leven? Maak je keuze en geef je argumenten. Gebruik tenminste één argument dat te maken heeft met jouw toekomstige werk.

12 + Voor- en tegenstanders in de krant

Bij opdracht 6 en 8 heb je actuele nieuwsberichten verzameld. Haal die nu tevoorschijn en maak daarvan de voorpagina van een krant. Je zorgt dus voor koppen. Vat onder de kop het nieuwsbericht in een paar zinnen samen. Zorg voor minimaal één foto. Kies zelf de vorm: maak de voorpagina bijvoorbeeld op een groot vel papier, in powerpoint of via [canva.com](https://www.canva.com). Voeg je product toe aan je portfolio.

Belangrijke begrippen uit de tekst

Brexit Vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie.

Democratisch tekort Geringe invloed van burgers op EU-besluiten.

Europese Unie EU. Samenwerkingsverband van Europese lidstaten.

Globalisering Ontwikkeling waarbij mensen wereldwijd steeds meer met elkaar verbonden raken.

Interne markt Gebied met vrij verkeer van personen, goederen, diensten en geld.

Europese Commissie Dagelijks bestuur van de Europese Unie.

Europees Parlement Volksvertegenwoordiging van de Europese Unie.

Raad van Ministers Vergadering van de vakministers van alle lidstaten van de Europese Unie.

Waarden Uitgangspunten of principes die mensen belangrijk vinden in hun leven.

Andere belangrijke woorden

Eurocommissaris Lid van de Europese Commissie

Ouderschapsverlof Regeling voor werkende ouders met kinderen jonger dan acht jaar om tijdelijk thuis te werken.

Politiek-juridische di...

MET DE AFSLUITENDE PORTFOLIO-OPDRACHT LATEN STUDENTEN ZIEN DAT ZE AAN HUN INSPANNINGS-VERPLICHTING HEBBEN VOLDAAAN.

ELK THEMA EINDIGT MET EEN OVERZICHTELIJKE BEGRIPPENLIJST.

Praktische informatie

Thema's Burgerschap voor MBO bestaat uit twee les/werkboeken en een digitale uitvoering.
Prijs: € 29,50. ISBN 978-90-8674-380-3.

Docentenportal.
Prijs: € 27,50 per jaarlicentie.

Deel 1 verschijnt in maart 2020.
Deel 2 verschijnt in juni 2020.

In 24 thema's, verdeeld over vijf dimensies worden belangrijke onderwerpen met de studenten behandeld.

Deel 1	Deel 2
Nepnieuws	Vrijheid en onvrijheid
Sociale media	Digitale criminaliteit
Culturele diversiteit	Stress
Integratie	Verslaving
Hokjesdenken	Seksuele gezondheid
Relaties	Voeding en bewegen
Seksuele diversiteit	Duurzaamheid
Politiek en idealen	Werk
Invloed uitoefenen	Rechten en plichten
Democratisch beslissen	Arbeidsmarkt
Europese Unie	Financiën
Strafrecht	Kritisch consumeren

Over Uitgeverij Essener

Uitgeverij Essener, opgericht in 1986, is marktleider in lesmethoden maatschappijleer en maatschappijkunde en uitgever van Thema's Maatschappijleer voor vmbo, havo en vwo.
Sinds november 2019 is Essener onderdeel van Malmberg.

Nieuwsgierig geworden? Lees meer over Thema's Burgerschap voor MBO op essener.nl

U kunt gratis deel 1 toegestuurd krijgen zodra het boek verschenen is. Vul daarvoor het formulier op de site in.

Thema's Burgerschap voor MBO

**Neemt
studenten,
docenten én
burgerschap
serieus**